

István nyomdász és Fischer Manó, a Munkásbiztosító Pénztár munkatársa voltak a jelöltek. Kettejük párharca és a mögöttük álló munkások széthúzása okozta a szövetkezet vesztét. Fischer félreállt, Vályi azonban már hiába próbálkozott. A szövetkezet tekintélye megingott, a hátralékokat, a be nem fizetett részjegyeket nehezen vagy egyáltalán nem tudták behajtani.

1913-ban már mindannyian tudták, a csőd kimondása elkerülhetetlen. Ezért még ez év végén az összes szakma képviselői elszállították az épületből a tulajdonukban lévő felszerelést, könyvtárakat. 1914 május 1-én négyéves működés után kénytelen volt bezárni kapuit a Munkásotthon Szövetkezet. Visszaemlékezésében Kelemen Bertalan így írta le ezt az emlékezetes eseményt: „Gyönyörű május délelőtti volt, szokatlanul nagy számban jöttek az elvtársak... A szavak lassúk, megfontoltak. Mindannyian érezték, hogy ez egyszer nem májust unnepelek, hanem az Otthont temetik. Érezték, tudták, hogy utoljára vannak itt. S miért? Mert soraik közé engedték a széthúzást... Megérkezett Vályi. Az összegyűltek néma tisztelettel vették körül. Érezték, hogy ő vesztett a legtöbbet. Most indulhat öreg lábakkal új hazát keresni. De talán mégsem volt hiábavaló annyi fáradtság év munkája! Majd jönnek újak, fiatalok, kik folytatják a megkezdett és félbehagyott munkát... De ilyen kiáltások hangzanak: A jelzőtáblák köré! Pártvezetőség előre! Hát igen. Indulunk. Csendülj zaklatott szív! A szárnyas ajtó szétnyílik. Négyszor sorokban, megrendülten indulnak a munkások. És felharsan száz meg száz torokból. „Szabad lesz a jövő!” Tompa dörrenéssel csapódott be — mint kriptaajtó — a vasrácsos kapu. A Munkás Otthon immár egyetlen óriási ravatal...”

Napjaink szövetkezetei elgett ma is példa az 1910. évben létrehozott munkásszövetkezet, amelynek emlékét ápolni kell.

Varga László

HÍREK

Nagy László-emléktábla avatás Pápán. Nagy László iskolavárosa köztudottan Pápa volt, melynek arculatát a felszabadulás előtti időkben nívós iskolái határozták meg. Délután és este kicsi és nagy diákok rötták az ódon utcákat, csak Bocskai-sapkáik színe árulta el, melyik tanulóközösséghez tartoznak. Nagy László előbb a polgárista fiúk zöld sapkáját viselte, majd a koiégisták bordópirosában büszkélkedett. Ennek oldalán fém jelvény mutatta, hogy ő a kereskedelmi tagozat tanulója.

Az a nagyon szegényes utcácska, melyben a költő lakott, az utolsó ötven évben alig változott. Akkor az egykori Zöldfa-vendéglő nevét viselte, most az utcanév a világosi fegyverletétel szomorú történelmi eseményét idézi. A kis ház, melyben három család lakik, szintén megőrizte akkori külsejét. Régi ki-

vánságuk volt a pápai patriótáknak, hogy maradandó módon jelöljék meg azt a házat, melyben Nagy László lakott, figyelmeztetve az erre haladókat, hogy itt minden a magyar irodalom egyik kiemelkedő költőegyenisége diákkorának emlékét idézi.

A Jókai Kör javaslatára a városi tanács végrehajtó bizottsága 1985 augusztusában határozatot hozott emléktábla elhelyezésére a Világos utca 20. szám alatti házban. A műszaki osztály Bircher József kőfaragó mestert bízta meg a tábla elkészítésével és beépítésével. A sok töprengés után az a döntés született, hogy 1986 áprilisában, a költészet napja alkalmával kerüljön sor az avatásra minden érdekelt jelenlétében.

A kőfaragó mester lelkes buzgalommal a vártnál jóval hamarabb elkészítette a táblát, és sürgősen el is helyezte a lakók által frissen tatarozott házban. December közepén már ott volt a szép, fehér márványlap remek aranyozott betűkkel az emlékház szélső ablaka és a kapu közötti falsíkon.

A tanács művelődésügyi osztálya és a Jókai Kör közös szervezésében 24 óra alatt elkészült az avatás programja, újabb 24 óra alatt kikerültek a nyomdából a meghívók. Így még Nagy László születése 60. évfordulójának esztendejében, 1985 decemberének 20. napján több mint félezer fiatal és felnőtt jelenlétében sor kerülhetett az emléktábla leleplezésére, melynek veretes szövegét Tüskés Tibor író állította össze a Jókai Kör felkérésére. (Huszár János)

